

Proves d'avaluació de les competències bàsiques

Síntesi de resultats

Curs 2001-2002

Índex

Introducció	2
Proves de competències bàsiques als 14 anys	3
Proves de competències bàsiques als 10 anys	11

Introducció

Els centres docents que imparteixen educació secundària obligatòria inclouen en el seu pla d'avaluació interna els objectius de millora de l'assoliment de les competències bàsiques. Per donar suport a aquesta acció, el curs 2001-2002 el Departament d'Ensenyament va fer arribar a tots els centres, durant el tercer trimestre del curs, proves estandarditzades per avaluar l'adquisició d'aquestes competències en tot l'alumnat de 14 anys, 2n curs d'ESO.

Aquestes competències bàsiques han estat avaluades pensant en la continuïtat de la seva adquisició al llarg de l'ensenyament obligatori i en coherència amb l'avaluació realitzada a l'alumnat de 10 anys, 4t curs de l'educació primària, en el curs escolar 2000-2001, avaluació que s'ha repetit també en el curs 2001-2002 a tots els centres de Catalunya.

S'entén per competència bàsica la capacitat de l'alumnat per posar en pràctica de manera integrada coneixements, habilitats i actituds que tenen un caràcter transversal, és a dir, que uneixen sabers i aprenentatges de diferents àrees, per aplicar-los a situacions de la vida real.

Cada competència avaluada s'engloba en general dintre d'un àmbit (matemàtic, lingüístic, i social i científic) i s'avalua amb activitats relacionades amb la corresponent àrea curricular. Això no obstant, moltes competències, com ara expressar-se oralment i per escrit, usar i interpretar llenguatge matemàtic o bé buscar, seleccionar, organitzar i analitzar informació de diverses fonts, pel seu caràcter transversal, han estat avaluades amb activitats relacionades amb diverses àrees curriculars. També s'han avaluat competències de l'alumnat relacionades amb l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació.

Proves de competències bàsiques als 14 anys

El Consell Superior d'Avaluació ha realitzat l'aplicació externa de les proves a una mostra representativa dels centres d'educació secundària de Catalunya. La mostra ha estat constituïda per 3.329 alumnes de 2n curs d'ESO procedents de 125 centres. Aquests centres han estat seleccionats de manera aleatòria i proporcional a la població d'escoles existents per delegació territorial, amb la distribució següent:

Delegacions territorials									
Poblacions	Total	Barcelona ciutat	Barcelona comarques	Baix Llobregat Anoia	Vallès Occidental	Girona	Lleida	Tarragona	Terres de l'Ebre
> 100.000 h.	58	30	13	-	8	-	4	3	-
10.001 a 100.000 h.	48	-	14	13	7	8	-	5	1
1.000 a 10.000 h.	19	-	8	1	-	3	3	2	2
Total	125	30	35	14	15	11	7	10	3

En l'educació secundària, es presenten els resultats corresponents als centres de la mostra, amb la finalitat que els centres puguin fer una diagnosi de la situació educativa al final del primer cicle de l'etapa i plantejar, si cal, propostes de millora en el segon cicle, amb la finalitat que, en acabar l'etapa, tot l'alumnat hagi assolit les competències bàsiques.

Les proves, elaborades per la Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa, han tingut com a referent el Currículum de l'ESO i l'estudi sobre *Identificació de les competències bàsiques*, coordinat pel Consell Superior d'Avaluació, i s'han emmarcat en un conjunt ampli d'actuacions relacionades amb l'avaluació de centres i del conjunt del nostre sistema educatiu.

Cal assenyalar que es tracta de les primeres proves d'aquesta naturalesa que s'elaboren a Catalunya, i això comporta que, tant en l'elecció dels ítems corresponents com en la ponderació del nombre de respostes correctes que determina l'assoliment d'una competència, s'hagi hagut de procedir sense la possibilitat de disposar de punts de referència i dades estadístiques d'aquesta naturalesa.

S'han corregit els errors comprovats en aquests aspectes, però tot i això convé no prendre els resultats obtinguts com a referents absoluts i incontestables.

És important destacar que amb aquesta avaluació els centres disposen d'un element més per a la diagnosi de la situació educativa al final del primer cicle de l'etapa i per a plantejar propostes de millora també, si cal, en el segon cicle amb la finalitat que en acabar l'etapa tot l'alumnat tingui assolides les competències bàsiques.

La Inspecció d'Ensenyament ha participat també en tot el procés, donant suport tant als centres de la mostra en el procés d'aplicació externa com a la resta de centres en el seu propi procés d'aplicació i, finalment, farà el seguiment posterior de la utilització dels resultats en l'avaluació interna i externa dels centres per orientar els processos de millora.

Les proves administrades a 2n curs d'ESO contenen ítems relacionats amb les competències bàsiques de les àrees següents:

Proves	Àrea	Àmbits		
		Matemàtic	Lingüístic	Social i científic
A	Ciències socials	X	X	X
B	Llengua catalana i literatura		X	X
C	Matemàtiques	X		X
D	Llengua castellana i literatura		X	
E	Ciències de la naturalesa	X	X	X
F	Llengua estrangera-anglès		X	
G	Expressió oral		X	
H	Tecnologies de la informació i la comunicació		X	X

El fet d'avaluar les competències bàsiques un cycle abans de finalitzar l'educació secundària obligatòria ofereix l'avantatge de deixar un període d'escolarització de dos anys perquè puguin ser assolides plenament.

Per considerar que un alumne/a té una competència assolida, s'ha fixat la superació del 65% dels ítems que mesuren la competència. L'adopció del criteri de superació del 65% d'ítems equival a un 6,5 en l'escala de 0 a 10 i, per tant, la seva superació representa posseir la competència amb un grau notable.

L'anàlisi dels resultats posa de manifest que hi ha un elevat nombre d'alumnes que han assolit la competència en un grau suficient, en la franja de superació situada entre el 50% i el 65% dels ítems.

L'objectiu és que tot l'alumnat en acabar l'ensenyament obligatori arribi a assolir les competències bàsiques amb un nivell alt de consolidació. L'avaluació d'aquestes competències dos anys abans de finalitzar l'etapa obligatòria es fonamenta en dos nivells de superació: el del 65% i el del 50% dels ítems, representatius d'un assoliment ja consolidat i un assoliment suficient.

Competències - Àmbit lingüístic. Llengua catalana	% d'alumnat que assoleix la competència	
	A	B
Mitjana global	62	77
<ul style="list-style-type: none"> Comprendre i interpretar la informació d'un text oral en relació amb la situació comunicativa, la informació que conté i els coneixements propis. 	63	89
<ul style="list-style-type: none"> Comprendre i interpretar la informació d'un text escrit en relació amb la funció i tipologia del text, la informació que conté i els coneixements propis. 	71	89
<ul style="list-style-type: none"> Expressar-se oralment adequat-se a la situació comunicativa i al receptor amb ordre, claredat i fluïdesa, tot aplicant correctament els coneixements lingüístics pel que fa a lèxic i estructures morfosintàctiques. <ul style="list-style-type: none"> - Discurs. - Correcció. 	66 65	81 81
<ul style="list-style-type: none"> Produir un text escrit adequat a la necessitat comunicativa i al receptor, amb ordre, claredat i suficient detall, tot aplicant correctament els coneixements lingüístics pel que fa a lèxic, ortografia i estructures morfosintàctiques. <ul style="list-style-type: none"> - Discurs. - Correcció. 	58 63 50	66 63 69

Competències - Àmbit lingüístic. Llengua castellana	% d'alumnat que assoleix la competència	
	A	B
Mitjana global	73	85
<ul style="list-style-type: none"> Comprendre i interpretar la informació d'un text oral en relació amb la situació comunicativa, la informació que conté i els coneixements propis. 	79	94
<ul style="list-style-type: none"> Comprendre i interpretar la informació d'un text escrit en relació amb la funció i tipologia del text, la informació que conté i els coneixements propis. 	65	90
<ul style="list-style-type: none"> Llegir un text en veu alta de manera comprensiva, expressiva i amb la fluïdesa, entonació i pronunciació adequades. 	93	96
<ul style="list-style-type: none"> Produir un text escrit adequat a la necessitat comunicativa i al receptor, amb ordre, claredat i suficient detall, tot aplicant correctament els coneixements lingüístics pel que fa a lèxic, ortografia i estructures morfosintàctiques. <ul style="list-style-type: none"> - Discurs. - Correcció. 	70 66 68	81 66 85

A: la supera d'una manera consistent.

B: la supera d'una manera suficient.

Competències - Àmbit lingüístic. Llengua catalana i castellana (elements comuns)	% d'alumnat que assoleix la competència	
	A	B
Mitjana global	78	87
• Produir un text, amb ordinador, tot seguint les pautes de presentació establertes.	72	79
• Distingir els principals recursos lingüístics i literaris que contribueixen a proporcionar una varietat d'interpretacions del món i de l'individu.	80	90
• Identificar els elements morfosintàctics del funcionament de la llengua i aplicar-los.	82	91

Competències - Àmbit lingüístic. Llengua anglesa	% d'alumnat que assoleix la competència	
	A	B
Mitjana global	55	69
• Comprendre i interpretar la informació d'un text oral en relació amb la situació comunicativa, la informació que conté i els coneixements propis.	62	76
• Comprendre i interpretar la informació d'un text escrit en relació amb la funció i tipologia del text, la informació que conté i els coneixements propis.	48	61

Competències - Àmbit matemàtic	% d'alumnat que assoleix la competència	
	A	B
Mitjana global	57	76
• Aplicar el coneixement del sistema de numeració decimal i de les operacions per comparar, relacionar nombres i operar amb rapidesa, buscant segons la situació un resultat exacte o aproximat.	49	60
• Emprar amb precisió i criteri les unitats de mesura.	54	78
• Usar amb propietat instruments i tècniques per dibuixar, mesurar i calcular.	60	87
• Planificar i seguir estratègies de resolució de problemes i modificar-les si no es mostren prou eficaces.	50	68
• Usar i interpretar llenguatge matemàtic (representacions gràfiques) per descriure fenòmens habituals.	69	91
• Interpretar la funció que fan els nombres quan apareixen en un context real (expressar quantitat, identificació, temps, mesura, intervals) i usar-los d'acord amb les seves característiques.	50	67
• Reconèixer i interpretar gràficament relacions senzilles de dependència funcional existents entre conjunts de dades d'ús quotidià, en particular en casos de proporcionalitat directa.	67	82

A: la supera d'una manera consistent.

B: la supera d'una manera suficient.

Competències - Àmbit social i científic	% d'alumnat que assoleix la competència	
	A	B
Mitjana global	69	80
• Reconèixer i situar-se com a individu social en el temps i l'espai que configuren l'entorn propi.	69	79
• Conèixer els trets més característics de la cultura del país.	70	81
• Situar-se i relacionar, en l'espai i en el temps, fets i fenòmens naturals i socials que contribueixen a la comprensió de la realitat present.	75	82
• Buscar, seleccionar, organitzar i analitzar informació de diverses fonts.		
– Text.	35	53
– Visual.	65	81
– Web.	85	90
– PC.	86	94
• Identificar, descriure i analitzar processos de canvi i transformació naturals, tecnològics i socials.	81	93
• Classificar elements a partir de criteris donats o establint criteris propis.	67	78
• Comprendre la relació existent entre la salut, tant individual com col·lectiva, i determinades conductes, activitats i hàbits.	60	81
• Reconèixer i interpretar els principals codis d'utilització comuna a la vida quotidiana.	63	63
• Orientar-se en l'espai i en el temps utilitzant indicacions orals, textuals i gràfiques.	55	75
• Identificar els elements més habituals de les noves tecnologies de la informació i la comunicació.	88	93

Competències - Tecnologies de la informació i la comunicació (TIC)	% d'alumnat que assoleix la competència	
	A	B
Mitjana global	83	89
• Produir un text, amb ordinador, tot seguint les pautes de presentació establertes.	72	79
• Buscar, seleccionar, organitzar i analitzar informació de diverses fonts.		
– Web.	85	90
– PC.	86	94
• Identificar els elements més habituals de les noves tecnologies de la informació i la comunicació.	88	93

A: la supera d'una manera consistent.

B: la supera d'una manera suficient.

Resultats amb relació al factor hàbitat*									
Àmbits	Mitjana		1.000 a 10.000 hab.		10.001 a 100.000 hab.		> 100.000 hab.		
	A	B	A	B	A	B	A	B	
Lingüístic. Llengua catalana	62	77	60	75	59	74	64	78	
Lingüístic. Llengua castellana	73	85	69	82	73	86	75	86	
Lingüístic. Llengua catalana i castellana (elements comuns)	78	87	75	84	77	86	79	88	
Lingüístic. Llengua anglesa	55	69	49	60	54	69	58	71	
Matemàtic	57	76	53	74	55	75	59	78	
Social i científic	69	80	66	78	70	81	72	83	
Tecnologies de la informació i la comunicació (TIC)	83	89	81	88	82	89	84	90	

* Percentatge d'alumnat que assoleix les competències de l'àmbit.

A: la supera d'una manera consistent.

B: la supera d'una manera suficient.

Anàlisi dels resultats

Aspectes positius

- Bon domini de les competències lingüístiques comunes a la llengua catalana i la llengua castellana.
- Els resultats en comprensió oral i escrita són satisfactoris tant en llengua catalana com en llengua castellana, així com en l'expressió escrita.
- La comprensió oral en llengua anglesa és satisfactòria.
- La comprensió escrita en llengua anglesa és una competència en procés d'assoliment per a la majoria de l'alumnat.
- Bon domini de la interpretació i de l'ús de gràfics que expressen coneixements matemàtics de quantitat i proporcionalitat relacionats amb la vida quotidiana, i de l'ús d'unitats, instruments de mesura i tècniques per mesurar, dibuixar i calcular.
- Les competències lligades a l'àmbit social i científic estan assolides satisfactòriament.
- Bon domini de les tecnologies de la informació i la comunicació, en concret, en recerca d'informació i en la producció de textos amb ordinador.

Aspectes que cal millorar

- En general, en totes les llengües s'ha d'intensificar el treball en la producció de textos escrits i continuar amb l'expressió i la comprensió oral i escrita, incorporant tasques de més elaboració i complexitat.
- Cal introduir l'aplicació d'eines matemàtiques en contextos diversos, més enllà de l'àmbit formal i acadèmic.
- Cal reforçar la recerca, anàlisi i organització de la informació quan el suport és visual (imatges i símbols de diferent nivell d'abstracció), quan la complexitat de la informació que s'ha de rellaborar és gran o quan es tracta d'una informació allunyada del seu context.

Proves de competències bàsiques als 10 anys

Es presenten també els resultats de les proves aplicades el mes de maig de 2002 a tot l'alumnat de 10 anys, 4t de l'educació primària, dels centres docents de Catalunya.

Han estat 2.028 centres, amb un total de 59.169 alumnes.

L'observació de les dades dels dos anys permet constatar les millores que es produeixen en l'assoliment de les competències bàsiques.

Competències - Àmbit matemàtic	% d'alumnat que assoleix la competència		
	Curs 2000-01	Curs 2001-02	Diferència
Mitjana global	68	74	+6
<ul style="list-style-type: none"> • Aplicar el coneixement del sistema de numeració decimal i de les operacions per comparar, relacionar nombres i operar amb rapidesa, buscant segons la situació un resultat exacte o aproximat. <ul style="list-style-type: none"> – Càlcul exacte amb temps controlat. – Càlcul exacte amb temps no controlat. – Càlcul aproximat. 	55 60 77	59 61 82	+4 +1 +5
<ul style="list-style-type: none"> • Utilitzar les tècniques i convencions de la representació geomètrica bidimensional, en particular compondre i descompondre formes geomètriques complexes a partir de formes simples. 	75	77	+2
<ul style="list-style-type: none"> • Emprar amb criteri les unitats de mesura. 	77	81	+4
<ul style="list-style-type: none"> • Usar amb propietat instruments i tècniques per dibuixar, mesurar i calcular, quan sigui necessari. 	68	70	+2
<ul style="list-style-type: none"> • Planificar i seguir alguna estratègia per resoldre un problema i modificar-la, si no és prou eficaç. 	60	62	+2
<ul style="list-style-type: none"> • Usar i interpretar llenguatge matemàtic com ara xifres, signes i altres representacions gràfiques o dibuixos per descriure fenòmens quotidians. <ul style="list-style-type: none"> – Dibuix. – Gràfic. – Xifres. 	92 77 58	93 80 64	+1 +3 +6
<ul style="list-style-type: none"> • Interpretar la funció que fan els nombres quan apareixen en un context real (expressar quantitat, identificació, temps, mesura, intervals) i usar-los d'acord amb les seves característiques. 	77	79	+2

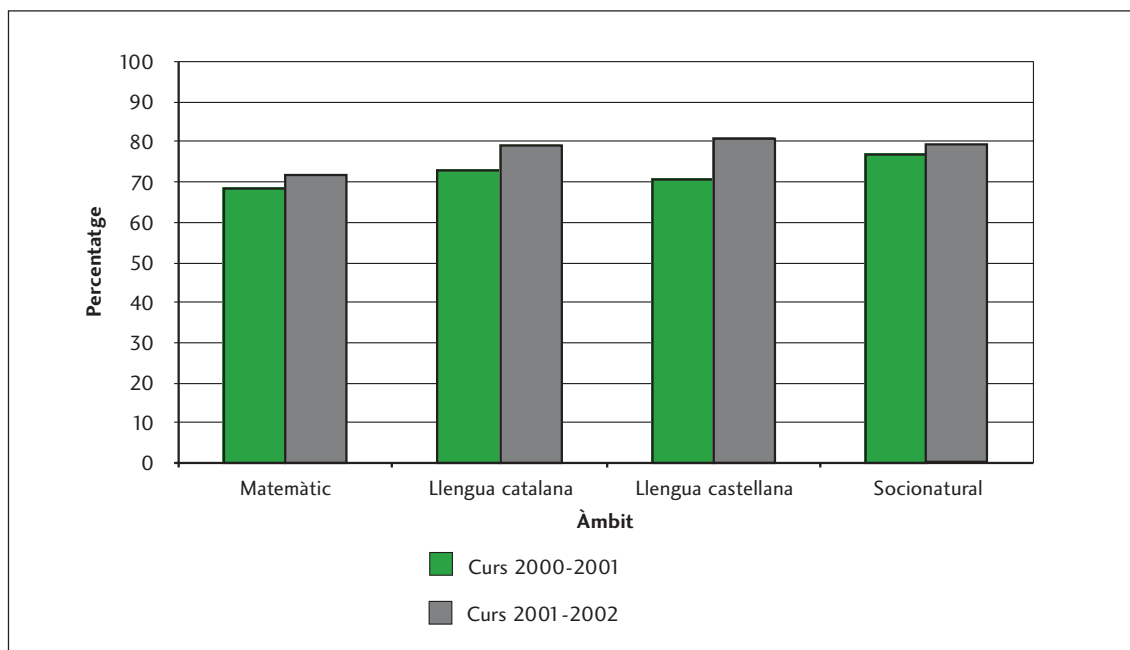
Competències - Àmbit lingüístic. Llengua catalana	% d'alumnat que assoleix la competència		
	Curs 2000-01	Curs 2001-02	Diferència
Mitjana global	73	79	+6
<ul style="list-style-type: none"> Comprendre la informació explicitada en un text oral i extreure'n allò que interessa en funció dels objectius de la situació comunicativa. (Comprensió oral literal) 	88	90	+2
<ul style="list-style-type: none"> Comprendre un text oral interpretant el missatge a partir de la informació que conté i els coneixements propis. (Comprensió oral inferencial/interpretativa) 	84	86	+2
<ul style="list-style-type: none"> Comprendre la informació explicitada en un text escrit per poder extreure'n allò que interessa en funció dels objectius de la lectura. (Comprensió textual literal) 	79	82	+3
<ul style="list-style-type: none"> Comprendre un text escrit interpretant el missatge a partir de la informació que conté i els coneixements propis. (Comprensió textual inferencial/interpretativa) 	74	78	+4
<ul style="list-style-type: none"> Expressar-se oralment adequant-se a la situació comunicativa i al receptor amb ordre i claredat. (Component discursiu) 	79	85	+6
<ul style="list-style-type: none"> Expressar-se oralment aplicant correctament els coneixements lingüístics pel que fa a lèxic i estructures morfosintàctiques. (Component lingüístic) <ul style="list-style-type: none"> – Competència lingüística. – Lèxic. 	80 71	87 78	+7 +7
<ul style="list-style-type: none"> Interpretar la correspondència grafia-so i els signes de puntuació d'una lectura amb correcció fonètica i amb l'entonació adequada. (Component de lectura) <ul style="list-style-type: none"> – Entonació. – Fonètica. – Velocitat lectora. 	74 87 72	74 84 70	0 -3 -2
<ul style="list-style-type: none"> Produir un text escrit adequat a la necessitat comunicativa i al receptor, amb ordre i claredat. (Organització del text) 	68	73	+5
<ul style="list-style-type: none"> Produir un text aplicant correctament els coneixements lingüístics pel que fa a lèxic, ortografia i estructures morfosintàctiques. (Correcció lingüística) <ul style="list-style-type: none"> – Ortografia dictat. – Correcció lingüística. 	84 46	88 53	+4 +7
<ul style="list-style-type: none"> Produir un text escrit amb grafia clara i llegible, tot seguint les pautes de presentació de treballs escrits. (Presentació i grafia) 	77	80	+3

Competències - Àmbit lingüístic. Llengua castellana	% d'alumnat que assoleix la competència		
	Curs 2000-01	Curs 2001-02	Diferència
Mitjana global	71	81	+10
• Comprendre la informació explicitada en un text oral i extreure'n allò que interessa en funció dels objectius de la situació comunicativa. (Comprensió oral literal)	85	87	+2
• Comprendre un text oral interpretant el missatge a partir de la informació que conté i els coneixements propis. (Comprensió oral inferencial/interpretativa)	84	86	+2
• Comprendre la informació explicitada en un text escrit per poder extreure'n allò que interessa en funció dels objectius de la lectura. (Comprensió textual literal)	79	84	+5
• Comprendre un text escrit interpretant el missatge a partir de la informació que conté i els coneixements propis. (Comprensió textual inferencial/interpretativa)	46	77	+31
• Expressar-se oralment adequant-se a la situació comunicativa i al receptor amb ordre i claredat. (Component discursiu)	83	86	+3
• Expressar-se oralment aplicant correctament els coneixements lingüístics pel que fa a lèxic i estructures morfosintàctiques. (Component lingüístic)			
– Competència lingüística.	87	91	+4
– Lèxic.	81	87	+6
• Interpretar la correspondència grafia-so i els signes de puntuació d'una lectura amb correcció fonètica i amb l'entonació adequada. (Component de lectura)			
– Entonació.	84	84	0
– Fonètica.	96	94	-2
– Velocitat lectora.	59	63	+4
• Produir un text escrit adequat a la necessitat comunicativa i al receptor, amb ordre i claredat. (Organització del text)	73	79	+6
• Produir un text aplicant correctament els coneixements lingüístics pel que fa a lèxic, ortografia i estructures morfosintàctiques. (Correcció lingüística)			
– Ortografia dictat.	68	75	+7
– Correcció lingüística.	46	57	+11

Competències - Àmbit sacionatural	% d'alumnat que assoleix la competència		
	Curs 2000-01	Curs 2001-02	Diferència
Mitjana global	77	79	+2
• Conèixer la pròpia identitat, saber situar-se en el temps i l'espai proper.	81	83	+2
• Conèixer el propi cos i els hàbits de salut.	78	81	+3
• Conèixer alguns trets característics de la cultura del país.	73	74	+1
• Mostrar-se participatiu, solidaritzant-se de forma responsable i exercitant-se en els principis bàsics de convivència.	75	78	+3
• Extreure informació de diverses fonts.			
– Text.	79	82	+3
– Gràfic.	81	82	+1
• Classificar elements seguint un criteri donat.	68	69	+1
• Identificar processos senzills de transformació, naturals i socials.	81	81	0

Resultats amb relació al factor hàbitat* (curs 2001-2002)					
Àmbits	Mitjana	< 1.000 hab.	1.000 a 10.000 hab.	10.001 a 100.000 hab.	> 100.000 hab.
Matemàtic	72	76	73	71	72
Lingüístic. Llengua catalana	79	81	81	78	79
Lingüístic. Llengua castellana	81	75	79	80	82
Socionatural	79	84	80	78	79

* Percentatge d'alumnat que assoleix les competències de l'àmbit.

Anàlisi dels resultats

- S'observa una millora en totes les competències analitzades entre l'any 2001 i l'any 2002. Totes les diferències de resultats són positives.
- En particular s'han de destacar les millores obtingudes en aquells aspectes en els quals s'havia fixat l'atenció en l'anàlisi dels resultats de l'any 2001:
 - Càlcul matemàtic
 - Ús de les unitats de mesura
 - Lectura en veu alta
 - Expressió escrita

Relació dels resultats de les proves de 14 anys amb els de les proves de 10 anys

En conjunt, l'àmbit de les dues llengües, catalana i castellana, manté un nivell satisfactori. Especialment es constata el manteniment d'un bon domini en les estructures lingüístiques comunes.

En passar dels 10 als 14 anys s'observa una millora en l'expressió escrita, tant en català com en castellà.

Hi ha continuïtat en el bon domini de les competències referides a la representació gràfica.

Als 14 anys es mantenen les dificultats observades als 10 en el càlcul, en les representacions geomètriques i en la utilització d'instruments i d'unitats de mesura.

El bon domini de les competències lligades a l'àmbit social i natural apreciat als 10 anys, es manté als 14 anys.